

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE MEMBRIS ECCLE-||SIAE MILITANTIS,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXII. Asseritur votum continentiae ex illis verbis Lucae 1. Quomodo fiet
istud? [et]c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53880)

ut filium viduæ redimeret, quod S. Gregorius cum laude eius refert lib. 3. Dialogorum, cap. 1.

Sed, inquit Petrus Martyr, S. Paulinus ex caritate erga proximum seipsum vendidit, quod autem ex caritate fit, recte fit. Quasi verò perfecti Monachi ex cupiditate, & non ex caritate erga Deum, se Abbatibus, aliisque præpositis sponte subiiciant. Sed de obedientia hætenus.

CAPVT XXII.

Asseritur votum continentiae ex illis verbis

Lucæ 1. Quomodo fiet istud? &c.

VENIO tandem ad votum CONTINENTIAE; quod primum Scripturæ testimoniis; deinde Conciliorum, & Ecclesiæ totius consensu; tertio Pontificum, & Imperatorum decretis ac legibus; quarto Patrum Græcorum, & Latinorum traditione; postremo naturali etiam ratione confirmare pro viribus nitar.

PRIMUM igitur testimonium sit illud Lucæ 1. *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* Quibus verbis virgo sanctissima significat impedimentum se habere, quod minus filium concipere, & parere posset: impedimentum autem illud non aliud esse potuit, quam votum continentiae iam emissum. Illa enim verba: *Virum non cognosco*, non significant iam actu non cognosco, sed nō licet mihi cognoscere, alioqui ineptissima interrogatio fuisset, cum posset statim responderi, etsi nunc virum non cognoscis, tamen paulò post cognosces. Itaque sicut dicimus; In Quadragesima ego non vescor carnibus, id est, non licet mihi hoc tempore carnibus vesci: sic B. Virgo dixit: *Virum non cognosco*, id est, prohibeor virum cognoscere: cur autem prohiberetur, nulla ratio potest reddi, nisi votum; nam & virum habebat, & iuuenis erat; nec est credibile sterilem, aut impotentem fuisse, vel certè id ipsa nondum scire poterat cum ad virum nondum pervenisset. Nec denique prohibebatur virum cognoscere lege aliqua communi, ut notum est, igitur lege particulari, id est, voto.

Idem confirmatur ex Patribus. S. Gregorius Nysseus

T T t 4

in ora-

in oratione de natiuitate Domini: Nam, inquit, si natiuitas
caussa assumpta erat à Iosepho, quomodo Angelum de par-
ticipante, quasi re noua, atq; insolita obstupescit, adue-
sata esset? cum prorsus speraret se quoq; ipsam aliquando in
ta legem naturæ matrem esse futuram? sed quoniam Deo
catam, & consecratam carnem, Veluti sanctum quoddam do-
narium, intactam seruari oportebat; propterea etiam si Ange-
lus sis, inquit, ac de cælo ueneris, etiam si supra hominem sit
quod apparet, attamen ut Virum cognoscam, fieri non poterit
qui mater ero absq; Viro? Iosephum enim sponsum quidem mi-
hi, Virum autem non cognosco.

S. AUGUSTINVS libro de sancta uirginitate, cap. 4. dicit
quoque, inquit, Virginitas eius gratior, & acceptior, quia non
eam cōceptus Christus Viro violaturo, quam conseruaret, & p-
parauit, sed priusquam conciperetur, iam Deo dicatam, &
qua nasceretur elegit. hoc indicant uerba, qua sibi factum an-
nuntiatis Angelo Maria reddidit: Quomodo, inquit, fiet istud,
quoniam Virum non cognosco? quod profecto non dicere, nisi
Deo Virginem se ante uouisset. Sed quia hoc Israëlitarum
res adhuc recusabant, desponsata est Viro iusto, non uolente
ter ablaturus, sed potius contra violentos custodituro, quod illa
iam uouerat.

BEDA in caput I. Lucæ: Propositum, inquit, sua mentis re-
uerenter exposuit, Vitam uidelicet Virginealem se ducere de-
creuisse. Quæ, quia prima feminarium tanta se Virginitatis
cipare curauit, iure singulari præ ceteris feminis beatitudi-
meruit excellere.

S. ANSELMVS libro de excellentia uirginis, cap. 4. Virgini-
quit, & tenera, & delicata, regali stirpe progenita, & specta-
bilissima, totam intentionem suam, totum amorem suum, totum
studium suum ad hoc intendit, ut corpus, & animam suam Deo
Virginitate perpetua consecraret.

RUPERTVS lib. 3. in Cantica: Votum, inquit, egregium præ-
ma Deo uouisti, Votum Virginitatis.

Denique S. BERNARDVS serm. 4. super Missus est: Non
dubitatur, inquit, de facto, sed modum requirit, & ordinem; nec
enim querit, an fiet istud, sed quomodo, quasi dicat, cum sciat
Dominus meus testis conscientia mea, Votum esse ancilla sua
non cognoscere Virum; qua lege, quo ordine placebit ei, & fiet
istud?

istud? si oportuerit me frangere votum & pariam filium, & gaudeo de filio, & doleo de voto. Et in serm. Signum magnū: In libertate spiritus legis Mosaiica decreta transcendens, illibatam Deo corporis simul & Spiritus sancti moniam conuit. probat enim propositi inuiolabile fundamentum, quod tam constanter promittenti filiū Angelo respondit, quomodo fiet istud, quoniam Virum non cognosco? Accedat consensus Theologorum apud Magistrum in 4. libro sentent. dist. 30.

Sed videamus quid ad hæc aduersarij respondeant. Ioannes CALVINUS in commentario huius loci apud Marloratum, tria dicit reprehensione digna. PRIMO, accusat beatissimam Virginem, quod malignè restrinxerint Dei potentiam: Videtur, inquit, sancta Virgo non minùs malignè restringere Dei potentiam, quàm prius Zacharias, quod enim præter communem naturæ ordinem est, impossibile esse colligit. Sic enim ratiocinatur, Virum non cognosco, qui credam igitur futurum quod nuncias? Nec Verò magnoperè laborandum est, & eam purgemus ab omni vitio. Hæc ille.

Cuius sanè verba satis indicant, impietatem eius, & quàm nihil ei cōmune sit cum sanctis Patribus; nam S. Ambrosius, S. Bernardus, Beda venerabilis, & alij in hunc locum, disertis verbis monent, illud: *Quomodo fiet istud?* nō fuisse dubitantis, sed quærentis, ac discere cupientis modum quo res illa futura erat, quæ cum ipsius voto pugnare videbatur. Deinde, quomodo credibile est eam malignè restringere voluisse Dei potentiam, quæ erat gratia plena, & cum qua Dominus ipse singulari modo semper aderat, ut Angelus paulò antè dixerat. Denique si non minùs malignè S. Virgo potentiam Dei restrinxit, quàm antè Zacharias, cur non æquè punita fuit? certè Zacharias ab Angelo ob incredulitatem, & verbis castigatus, & amissæ loquelæ supplicio punitus fuit. Beatissima Virgo ne minimo quidem verbulo reprehensa. at si idem vtriusque peccatum, cur non & pœna eadem fuit?

SECUNDO, Calvinus accusat Patres, qui votū virginittis ex his verbis colligunt: *Quod autem*, inquit, *ex hoc loco occasionem quidam sumpserunt, ut dicerent Virginem habuisse votum perpetua virginittatis, quod alioqui superuacanea fuisset ista responsio, nimis infirmum est, immo absurdū, ac ridiculū. Existimabimus ne Virginem passam fuisse marito se collocari,*

locari, & cum luderet? fuisset profecto perfidia, gravi
 ensione digna, si sanctum coniugij fœdus non sine Delu-
 brio spreuisset. Hæc ille.

Hic etiam desideramus Caluini modestiam, quale
 est, ut absurdū & ridiculum dicat, quod asseritur à Nyssæ
 Augustino, Beda, Bernardo, Anselmo, Ruperto, & ab
 schola Theologorū? Porro argumentum eius duobus
 dis soluitur. PRIMVM negando consequentiam, quid
 sit de antecedente; nam etiam si daremus beatam Virgine
 cum Iosepho coniugium contraxisse animo consummationis
 Matrimonium, ut Caluinus annotatione in cap. 1. Lucæ
 za ibidem, Bucerus in cap. 1. Matth. Martyr in libro de
 batū & votis monasticis, & Centuriatores Centuria
 cap. 10. falsò docent, adhuc tamen non sequeretur, eam
 dixit: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognouit*
 habuisse votum virginitatis; potuit enim hoc votum
 se post coniugij celebrationem, & tamē ante Angelicā
 lutationem, ut S. Thomas docet, 3. parte quæst. 28. in qua
 ut primū nuptiæ celebratæ sint, deinde antequam ad Ma-
 trimonij consummationem veniretur, B. Virgo votum vir-
 ginitatis emisisset, ipso S. Iosepho consentiente, & ut piè
 dicitur, etiam simul vouente.

Addo tamen SECUNDO, *B. Virginem nunquam habuisse*
explicitum animum cōsummandi Matrimonium, ac pro-
 de falsum esse etiam antecedens argumenti aduersarij;
 nam alioqui non esset Virgo animo, sed solū carne. Nec
 tamē impeditum fuit verum Matrimonium ex perpetua vo-
 luntate continendi; nec luit virum suum, neq; coniugium
 perfidē S. Virgo spreuit, ut blasphematur Caluinus; nam cum
 Matrimonium iniit, dedit viro absolutam potestatem in cor-
 pus suum, ita ut verè licuerit S. Iosepho, si voluisset, cum bea-
 ta Virgine Matrimonium consummare, id enim requiritur,
 & sufficit ad essentiam veri coniugij; tamē quia sciebat ipsa,
 diuina reuelatione edocta, nunquam S. Iosephum id expecti-
 turum, idcirco poterat habere, & habebat explicitam volun-
 tatem semper continendi, in qua voluntate propriè virgini-
 tas consistit. & quāuis S. Thomas non admittat votum
 absolutū virginitatis in B. Virgine ante desponsationē. Sec-
 tus tamen admittit in 4. dist. 30. quæst. 2. & ante Scotum Al-
 bertum

bertus Magnus in libro de laudibus Virginis, & ante Albertum sancti Patres, Gregorius Nyssenus, & Augustinus locis notatis disertis verbis docent, beatam Virginem vouisse ante desponsationem; neque video cur id votum pugnet cum veri coniugij celebratione, posita reuelatione, quam omnes Theologi ponunt, qua beatæ Virgini reuelatum fuit, nunquam S. Iosephum debitum coniugale expetiturum.

At, inquit quidam, non potest qui per votum se Deo tradidit, per nuptias se alteri tradere. Vnde & Apostolus 1. Timoth. 5. dicit, eas, quæ post votum nubere volebant, damnationem habere; *quia primam fidem irritam fecerunt*. Respondet, cum qui vouit continentiam non possit iam se alteri tradere cum periculo violandi voti; nam de huiusmodi personis Apostolus loquitur, & ratio ipsa hoc docet. At si adsit certitudo infallibilis voti nunquam violandi, non repugnat, ut qui est vnus se tradat etiam alteri in diuerso genere nuptiarum, alioqui non possent coniuges ex communi consensu vouere continentiam, quod tamen admittunt omnes Theologi; nam eiusmodi coniuges se tradunt Deo per votum, & tamen sunt inuicem obligati per Matrimonium.

TERTIO, Calvinus respondet nostro & Patrū argumento, quo probamus, Virginem vouisse virginitatē, quia alioqui ineptè respondisset Angelo: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* Soluendum, inquit, est obiectum, quod Virgo in futurum tempus respiciat, ideoq; significet, nullam sibi fore cohabitationē cum viro. Hac vero coniectura & probabilis est, & simplex, quod rei magnitudo, vel potius maiestas virginem perculerit, & sensus omnes admiratione ligatos haberes ac constrictos; cum audit nasciturum esse Dei filium, aliquid non vulgare concipit; atq; hæc ratio est cur costum virilem excludat. Hinc attonita exclamat; *Quomodo fiet istud?* Hæc ille. Ad quem modum exponit etiam Theodorus Beza.

Sed primum, si sola coniectura Calvinus nititur, cur deserit Patrum & Theologorum omnium auctoritatem? An-
teturum sit ob coniecturam vnā repugnare omnibus Patri-
bus, ipse videt; deinde improbabilis & longè petita illa cō-
iectura est. Nam primum quod occurrit ei, cui filius promit-
titur, est naturalis modus generandi. Proinde omnino cre-
dibile est, sanctam Virginem, cum sibi filium promitti audi-
uit,

uit, non statim cogitasse filium illum sine opera viri naturum, sed more & ordine communi, & naturali. Neque enim quod ab Angelo promittebatur, & magnus futurus dicitur; nam sæpè aliàs Angeli nunciauerunt filiorum magnam generationem, vt Abraham Gen. 18. Manuæ Iud. 13. Zachar. Luc. 1. & tamen omnes naturali generatione nascuntur.

Deinde Virgo sanctissima humillima erat, propterea est credibile statim eam cogitasse se fore Messiam matrem virginem illam, de qua scriptum erat Isaia 7. *Ecce Virgo concipiet*, immò etiam valde probabile est eam non sciuisse Messiam matrem virginem futuram, non enim id notum erat ergo apud Iudæos; nam prophetiæ obscuræ erant, & à populi intellectu antequam implerentur. Præterea Virgo curiosa non erat, idcirco si sciisset, vt Calvinus dicit, virginem parituram, nunquam dixisset, quomodo fiet istud, enim fuisset velle indagare diuina mysteria sine necessitate, quod pertinet ad curiositatem.

Ad hæc, Angeli responsio satis apertè docet, quid Virgo quaesierit: siquidem nihil aliud Angelus responderet, nisi sine viri opera, solius Spiritus sancti virtute concepturam parituram.

Deniq; sancti Patres ita hunc locum intellexerunt, ac perter eos, quos suprà citauimus, S. ATHANASIUS in sermone de sanctissima Deipara: *Quin*, inquit, *& hic habuit Virgo, in pote ad naturam respiciens, & de Iosepho cogitans, cui nuptia erat, ad Angelum tale responsum dedit; Quomodo fiet istud, quoniam Virum non cognosco.*

Sed iam Caluino dimisso Petrum Martyrem audiamus, in libro de coelibatu & votis, tria quædam affert ad hunc locum Euangelij explicandum. PRIMO dicit, non cohabitare Matrimonium virginis cum voto virginitatis. Sed hoc iam solutum est.

SECUNDO dicit, non posse colligi votum ex illis verbis: *Quoniam Virum non cognosco*, nisi more Anaxagoræ procederet faciamus ex quolibet, & probat ex alijs similibus questionibus; nam Exod. 6. Moyses dixit: *Quomodo audiet me Pharaon, cum sim labijs incircumcisis?* Et tamen non inde rectè colligeremus Moysen vouisse labiorum incircumcisionem. Et Nicodemus dixit Ioan. 3. *Quomodo potest homo nasci cum sit*

senex? Et tamen quis inde colligat Nicodemum vouisse senectutem?

Sed hæc nimis frigida sunt; nam incircumcisio labiorum, & senectus, non pendent ex libero arbitrio, & ideo impedimentum afferunt, siue ad loquendum, siue ad nascendum, quod non potest tolli ab homine. Quocirca prudenter dixit Moles: *Quomodo audiet me Pharao, cum sim labiis incircumcissus?* Et Nicodemus: *Quomodo potest homo nasci cum sit senex?* etiam si nec ille vouerit incircumcisionem labiorum, nec iste senectutem: quia sine tali voto impedimentum habebant, ille ad loquendum, & iste ad nascendum, quod per se remouere non poterant. At virum cognoscere, mulieri coniugatae in arbitrio positum est; idcirco ineptè respondit sancta MARIA: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* si nulla lege prohibebatur virum cognoscere: constat autem, eam non fuisse prohibitam lege communi, sequitur igitur, ut prohibita fuerit lege priuata, id est, voto.

TERTIO, conatur soluere hoc nostrum argumentum, atque ait, beatam Virginem etiam si votum non fecerit, tamen prudenter interrogasse: *Prudens, inquit, sanè Virginis nostræ interrogatio, quia si conceptus & partus, qui ei prædicebatur, ordinaria & sita atque ratione futurus esset, dixit hoc obstare, quod viro nondum admisceretur: si vero extra ordinem, ac supra naturam, de modo cupit edoceri.* Hæc ille.

Sed frustra laborat; nam si naturali & ordinaria via conceptus futurus erat, non prudenter, sed stultissimè dixisset hoc obstare, quod nondum viro admisceretur; nam non promittebatur ei conceptus præsens, aut præteritus, sed futurus: Ecce, inquit, *conspies & paries*; ad futurum autem conceptum non requirebatur, ut virum cognosceret, aut cognouisset, sed ut cognoscere posset, ac vellet in futurum; quare nulla omnino sponsa, nisi fortè amens, à prædicente aliquo conceptum quæreretur: *Quomodo fiet istud, cum virum nondum cognouerim*; responderetur enim ei, si nondum cognouisti, postea cognosces. Si autem supra naturam conceptus Virginis futurus erat, adhuc imprudenter dixisset: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* idem enim est, ac si dixisset; *Quomodo potest fieri, ut Virgo pariam, cum virum non cognouerim*; quæ non minùs stulta interrogatio est, quàm si quis diceret

ceret

ceret; Quomodo potest ignis calefacere, cum non sit ignis? Verissima igitur est sententia Patrum, & Theologorum rectissime colligi ex interrogatione beatæ Virginis de perpetuæ continentia.

CAPVT XXIII.

Idem asseritur ex illis verbis Matth. 19. Sunt Eunuchi, qui se castrauerunt, &c.

ALTERVM testimonium pro voto continentia. Matth. 19. vbi Dominus quosdam esse dicit eunuchos, qui se castrauerunt propter regnum celorum. Et addit cohortationem: Qui potest capiat. Ipsa enim Eunuchorum appellatio perspicue indicat votum; non enim est Eunuchus, qui solum continet, sed non potest non continere; Eunuchi autem, de quibus agitur, non coguntur continere ex vitio naturæ; namque eos Christus ipse seiunxit, neque coguntur lege aliquamini (nulla enim lex est prohibens nuptias absolute) id solum remanet, vt non possint ex lege particulari assumpta, id est, ex voto. Idem etiam colligitur ex illo verbo: Qui se castrauerunt; nam si Dominus loqueretur de his, sine vilo voto cœlibes viuunt, diceret, qui se castrant quocumque die, non qui se castrauerunt; cum ergo dixerit, qui se castrauerunt, significat eos vnica actione voluntaria amputasse sibi omnem facultatem contrahendi nuptias. Et confirmatur explicatio hæc ex Patribus.

S. EPIPHANIUS hæc. 58. Valefiorū: Quinam, inquit, fuerint, qui se castrauerunt propter regnū cœlorum, quam generosi Apostoli, ac monasticā vitam degentes, & deinceps virgines? Et infra: Post ipsos Verò, Apostolos, quot milia in monasterio solitariam vitam agentes, & a monasteriis, & virginibus huius certaminis gloriam abstulerunt. Hæc ille. Quod dum affirmat, castrare seipsum propter regnum cœlorum id esse, quod Monachi & sacrae Virgines faciunt, aperte significat, castrationem hanc non simplicem continentiam, sed continentiam Deo deuotam significare.

S. HIERONYMVS in commentario huius loci: Vnde quis, inquit, consideret vires suas, Virum possit virginalem implere.